Blogi

Lähimaksu korvaa pin-maksuja ja käteistä

Raha ja maksaminen | 25.09.2018 | Päivi Heikkinen

KIRJOITTAJA

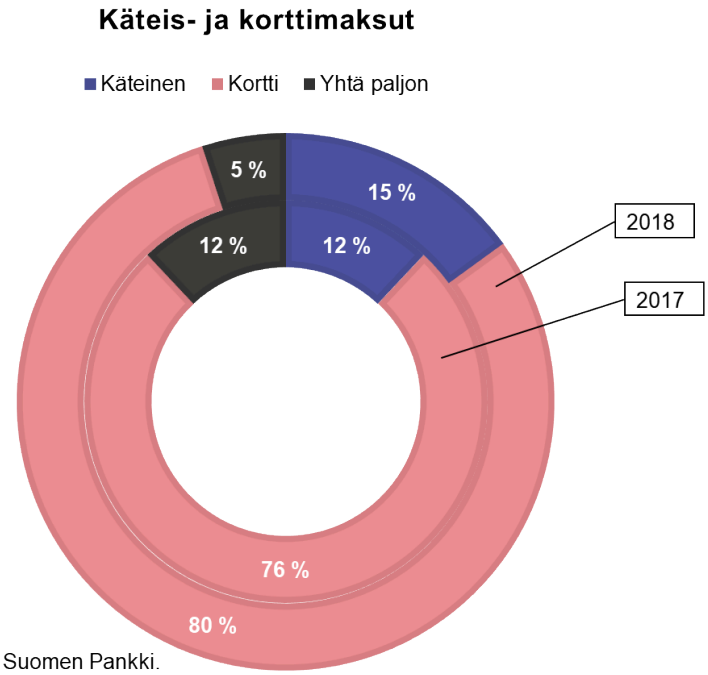
Päivi Heikkinen
Osastopäällikkö

Lähimaksaminen on yleistynyt viime aikoina. Hyvin toimivassa yhteiskunnassa erilaisille kuluttajaryhmille tarjotaan kuitenkin heille soveltuvat maksutavat. Tämän varmistamiseksi myös käteisen käyttöä ja syitä on tarpeen edelleenkin tutkia.

Lähimaksaminen alkaa olla todella yleistä – viimeinkin, voisi sanoa. Lähimaksun tekniikka (near field communication, eli nfc-tekniikka) on ollut käytössä jo vuosia, ja sen läpilyöntiä maksamisessa on jo odotettu.

Uuden teknologian käyttöönotto maksamisessa voi olla konstikasta. Sitä vaivaa usein niin sanottu muna vai kana -ongelma: maksajia ei kiinnosta uusi maksutapa, jos kauppa ei sitä hyväksy, eikä kauppaa kiinnosta investoida uuteen maksutekniikkaan, jos kuluttajilla ei ole sitä käytössään. Suomessa osa vähittäiskauppaa oli asentanut lähimaksuvalmiuden maksupäätteisiinsä, muttei ottanut sitä käyttöön, ennen kuin kuluttajilla oli lähimaksukortteja laajasti käytössään. Koska lähimaksua ei tarjottu laajasti kaupassa, ei pankeilla ollut syytä kiirehtiä maksukorttien uusimista, vaan lähimaksuominaisuus tuli kortteihin normaalien vuosiuusintojen myötä. Tästä syystä kesti 4–5 vuotta ennen kuin lähimaksuihin asetetut odotukset toteutuivat. Vuosi 2017 kuitenkin osoittaa, että lähimaksu on nyt lyönyt itsensä läpi (kuvan punainen palkin osa).

Kuvio 1.

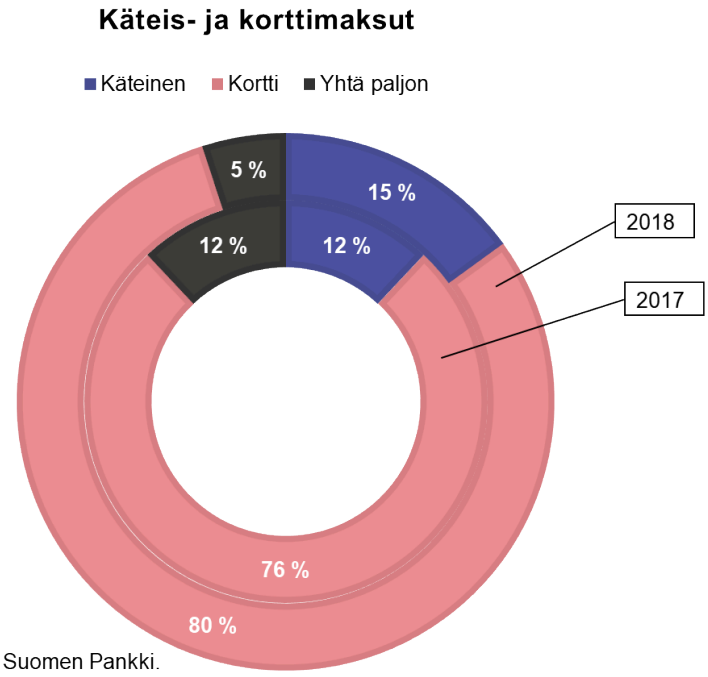

Lähde: Suomen Pankki.
25.9.2018
eurojatalous.fi

Moni ajatteli, että lähimaksu korvaa nopeasti käteisen käytön kaupassa. Suomen Pankin maksuliiketilastojen mukaan käteismaksujen määrä onkin supistunut. Jos kuitenkin arvioimme korttimaksujen kasvun olevan tasaista, yllä olevan kuvan perusteella lähimaksu olisi korvannut käteismaksujen lisäksi myös perinteisiä pin-koodilla vahvistettuja korttimaksuja.

Suomen Pankki on kerännyt usean vuoden ajan tietoja kuluttajien suosimista maksutavoista ja maksutavan valintaan liittyvistä seikoista. Donitsikuvio alla osoittaa korttimaksujen hallitsevan maksamista. Suurin muutos vuosien 2016–2017 välillä on tapahtunut niiden kuluttajien maksutavoissa, jotka aiemmin käyttivät suunnilleen yhtä usein maksukorttia ja käteistä. Heidän määränsä on pudonnut 12 prosentista 5 prosenttiin. Lähimaksu on ollut vielä käteistäkin kätevämpi maksutapa niille kuluttajille, jotka mainitsevat käteisen käytön syyksi ennen muuta sen helppouden (donitsin musta kenttä).

Kuvio 2.

Lähde: Suomen Pankki.
25.9.2018
eurojatalous.fi

Ehkä vähän odotusten vastaisestikin niiden kuluttajien määrä, jotka käyttävät pääosin käteistä, on pysynyt ennallaan (donitsin sininen osa). Pääasiallisesti käteistä käyttävien osuus kyselyissä on ollut pitkään vakio, vaihdellen 12-15 prosentin välillä. Uuden tekniikan tuominen maksamiseen ei syystä tai toisesta näytä vaikuttaneen siihen, minkä maksutavan nämä kuluttajat valitsevat. Tämä tarkoittaa, että yli 700 000 suomalaista käyttää pääasiassa käteistä maksamiseen.

Syyt käteisen käyttöön ovat moninaiset. Tärkeimmäksi käteisen käytön syyksi kyselytutkimuksissa nousee kätevyys, erityisesti pienissä maksuissa. Käteinen on nopea, helppo ja se toimii aina. Myös ostamisen hillitseminen ja kulutuksen tarkempi seuraaminen nousevat esiin vastauksissa. Matkustaminen on myös tärkeä syy hankkia ja käyttää käteistä: 62 prosenttia vastanneista ilmoittaa maksavansa käteisellä ollessaan matkoilla. Suomalaiset tietävät, että käteinen on monessa maassa vielä kuningas, eikä korttimaksaminen ole yhtä yleistä muualla euroalueella kuin Suomessa. Kyselytutkimuksissa ei kuitenkaan tule esiin, että ihmiset käyttäisivät käteistä siksi, ettei heillä ole joko kykyä tai mahdollisuutta muiden maksutapojen käyttöön.

Käteisen käyttö liitetään usein iäkkäämpiin henkilöihin. Ikä on yksi selittävä tekijä, mutta myös muita syitä käteisen käytölle on. Kaikilla ei ole käytössään sähköisiä maksuvälineitä, tai he arvostavat yksityisyyttään niin, etteivät halua tietojensa kertyvän korttiyhtiöiden tietovarastoihin. Osa ihmisistä myös säästää pahan päivän varalle käteistä, sillä se on heti käytettävissä, jos tarve vaatii. Suomessa rahan käytöstä puhuminen koetaan usein hyvin henkilökohtaiseksi, ja siksi myös

käteisen käyttöä on haastava tutkia. Hyvin toimivassa yhteiskunnassa erilaisille kuluttajaryhmille tarjotaan heille soveltuvat maksutavat. Tämän varmistamiseksi käteisen käyttöä ja syitä on tarpeen edelleenkin tutkia.

Asiasanat

korttimaksaminen, käteinen, käteismaksu, lähimaksu, maksaminen, pikamaksaminen